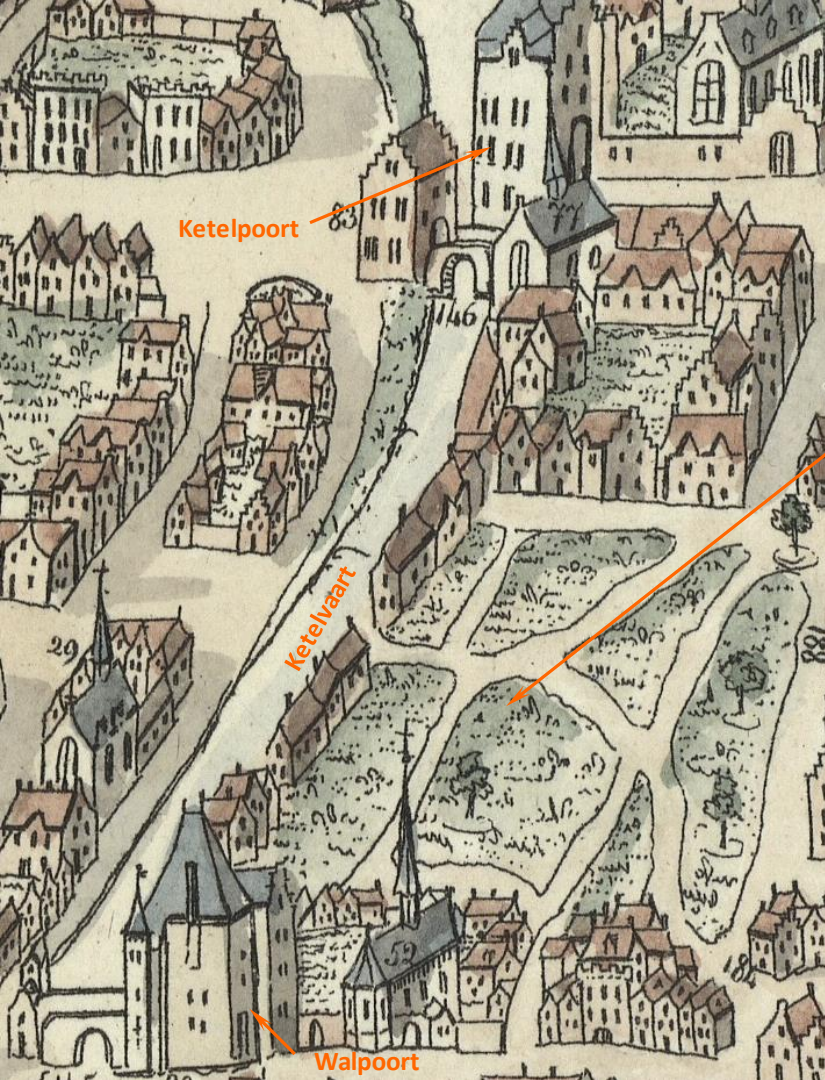

A18

De Kouter

*De Coutere later
Paardenmarkt en nadien
Place d'Armes genaamd.*

Detail uit 'Ganda Gallie Belgice Civitas maxima', **1534**, door Geeraard Horenbaut. Heruitgegeven kopergravure door Ch. Onghena, 1825.

In die tijd nog vrij onontgonnen terrein.

Hippodromus
Gandauensis cum
adiacentibus ædi-
ficiis et Aula S^{ti}
Sebastiani.

1641

Flandria illustrata
A. Sanderus

Zie [A21](#)

Vogelmarkt

Klein vleeshuissteeg

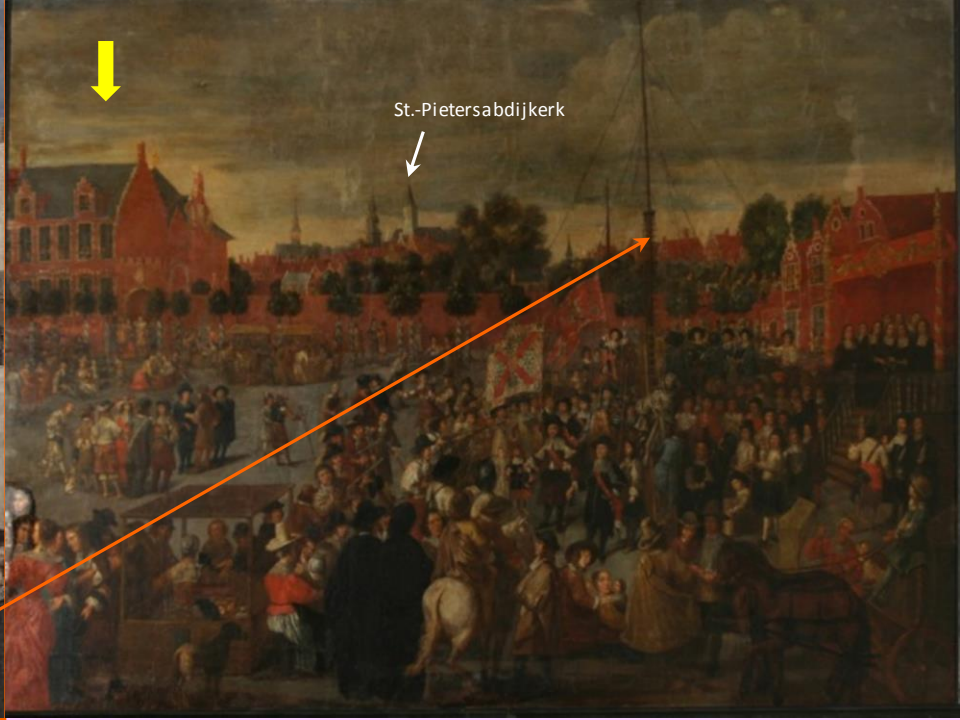
weverskapel in de Kortedagsteeg

Huis van
Lieven Borluut,
heer van St.-Denijs Boekel

De toenmalige aula
en oefenterreinen
v/d schuttersgilde
St.-Sebastiaan

Hippodroom
of Kouter
met aangrenzende
huizen

Ketelvaart

St.-Pietersabdijkerk

1618 - Aartshertogin Isabella, landvoogdes der Zuidelijke Nederlanden, neemt deel aan de koningschieting v/d kruisboogschutters verenigd in de Sint-Jorisgilde op de Kouter.

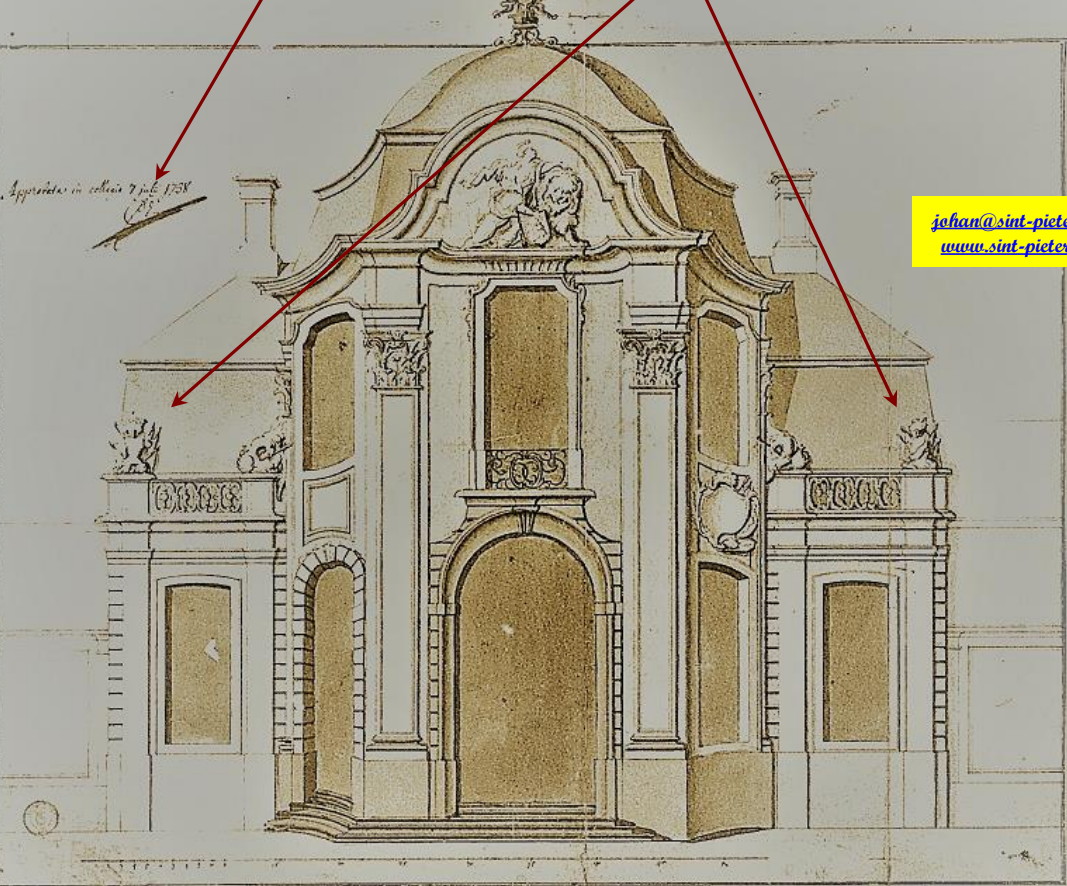
2^e helft 17e eeuw - Koningschieting v/d handboogschutters verenigd in de Sint-Sebastiaansgilde op de Kouter door Pieter Hals.

Het gebouw links op beide schilderijen, de aula of het oudste gildehuis van de handboogschutters van St.-Sebastiaan op de Kouter, was al te zien op de vorige dia. Merk ook hier de tuin rechts naast het huis op gebruikt als oefenterrein voor de schutters. Rond de gaai op de Kouter is het druk palaveren over het feestelijk gebeuren.

Op bevel v/d hogere Oostenrijkse overheid moest er een **nieuwe Hoofdwacht** komen in de stad. Hij werd opgetrokken op een gedeelte v/d vroegere schietbaan der handboogschuttersgilde van St.-Sebastiaan.

Goedgekeurd en gesigneerd ontwerp van de Hoofdwacht op **7 juli 1738 door D. Kindt**

De **Oostenrijkse keizerlijke arend** werd door de Fransen later weggehaald.

jehan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

De Hoofdwacht
Schets in 1738 volgens de teekeningen van den Jan Baptist Schreurs, M. B. de Witte, 18.

Er was veel te doen rond het ontwerp v/d Hoofdwacht. Niet minder dan 3 architecten werden ingeschakeld. In 1939 werd het gebouw opgeleverd.

Geveltkening door **J.-B. Simoens**

• Ville de Gand •
 • Bourg de Commerce •
 • Place Royale •
 • Etat Actuel 1920 •

Alhoewel de Burgerwacht
 niets te maken had met de
 Hoofdwacht plaats ik hier toch
 deze wenskaart.

Nieuwjaarwensen v/d Burgerwacht in Gent anno 1864

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Revue op de Kouter - defilé van de Burgerwacht gezien door etser
Jules De Bruycker - 1912

In het gebogen fronton bevindt zich nu een bas-reliëf van de "Maagd van Gent met het wapenschild van Gent", gezeten voor een kanon en omringd door militair wapentuig. In 2001 werd het erg beschadigde reliëf gerestaureerd met nieuwe gedeelten witte steen en restauratiemortel, door meester-beeldhouwer Gerard Thienpont uit Nazareth.

Het oorspronkelijk ontwerp uit de 18^e eeuw nochtans de Maagd van Gent gezeten op een leeuw zoals op vorige dia te zien is.

Ook de **mansardevensters** zijn er later bijgekomen, doch vraag me niet wanneer dat gebeurde, ik heb het nergens teruggevonden. In elk geval nog niet aanwezig op het aquarel van 1825 op volgende dia.

± 1830

De Kouter had in de middeleeuwen de naam **Hippodroom** of 'Peerde-kouter'. 'Place d'Armes' kwam er pas onder Franse regime.

15 Mei 1808. Het stadsbestuur laat zitbanken en 150 stenen mijlpalen plaatsen op de Kouter en op de omwallingen van de stad. Het proces-verbaal daarover zegt : "De wandelingen van de Stad Gent zijn van de mooiste en ruimste van alle steden van het Keizerrijk."

± 1825

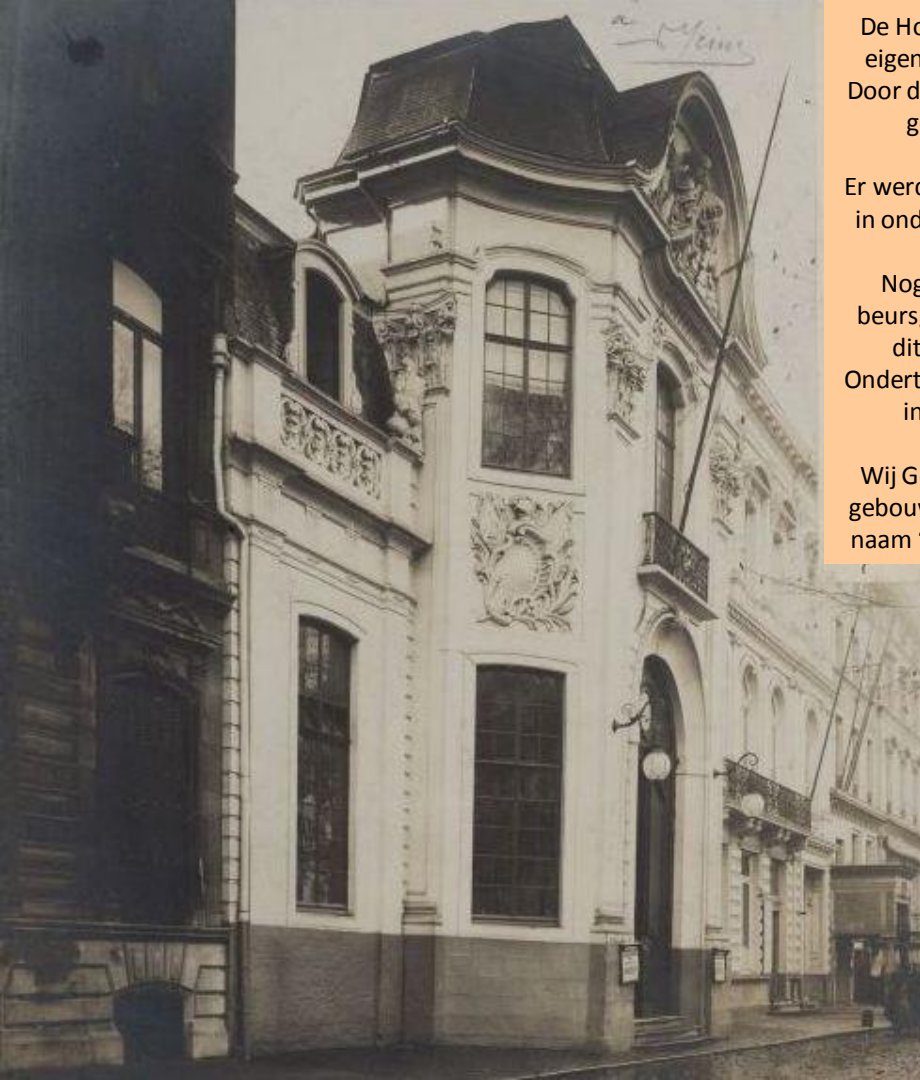

In de 16^e eeuw was er op de Kouter een markt voor konijnen, pluimvee, duiven enz... In 1661 was er reeds een stenen ondergrond en vanaf 1772 was er een bloemenmarkt. De aardappelmarkt werd er gehouden van 1779 tot 1860.

Blijkbaar stonden er minder bomen op het plein in 1803.

jehan@sint-pietersdarp.be
www.sint-pietersdarp.be

± 1822 Aquarel van J. Wynantz

De Hoofdwacht zoals hij er eigenlijk kwam uit te zien. Door de jaren heen kreeg het gebouw meerdere bestemmingen.

Er werden openbare diensten in ondergebracht onder het Frans bewind.

Nog later werd het een beursgebouw en laatst was dit de Handelsbeurs. Ondertussen terug veranderd in een concertzaal.

Wij Gentenaars kennen dit gebouw nog steeds onder de naam 'Beurse op de Kouter'.

Dit prachtig schilderij uit 1763 van Engelbert van Siclers geeft ons een duidelijk beeld v/d gebouwen op de Kouter. Het inspireerde blijkbaar ook andere kunstenaars, zie detail uit het aquareel hieronder.

johan@sint-pietersderp.be
www.sint-pietersderp.be

Hoofdwacht anno 1739

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Foto uit 1926

1752 - Karel van Lorreinen, landvoogd der Zuidelijke Nederlanden, op de schieting v/d Sint-Jorisgilde op de Kouter geschilderd door Pieter Johannes van Reysschoot.

± 90 jaar later dan het schilderij op dia 2. Er is hier heel wat bebouwing bijgeko-men, o.a. de **Burgerwacht** en het **nieuw gildehuis**.

Zie volgende dia

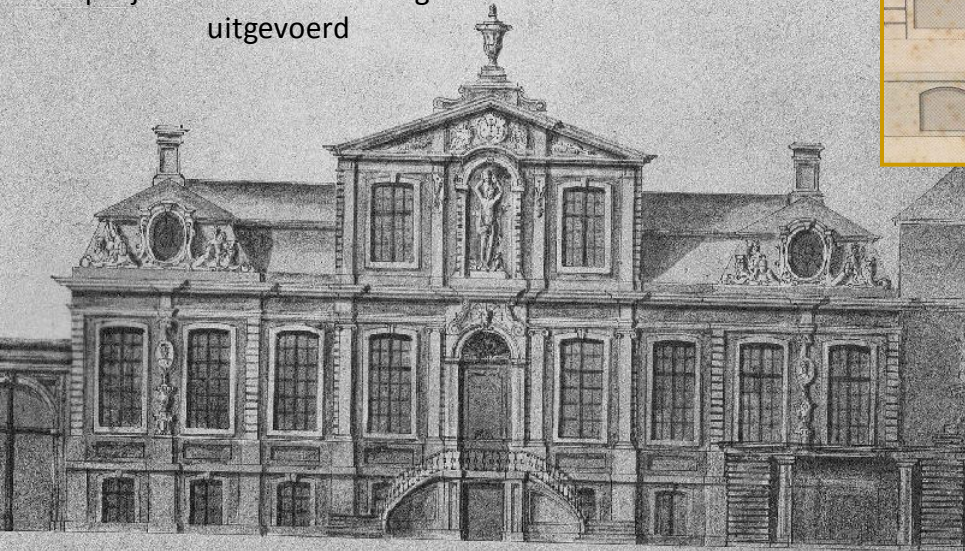
In 1688 verkocht de St.-Sebastiaansgilde een deel van haar terrein aan de stad die er in 1698 een toneelzaal liet bouwen. Het brandde echter af in 1715.

Bernard De Wilde tekende de **nieuwe gebouwen** en de schouwburg opende zijn deuren in 1737 maar door het succes moest de zaal reeds vergroot worden in 1774. In 1796 werd de gilde afgeschaft en de gebouwen openbaar verkocht.

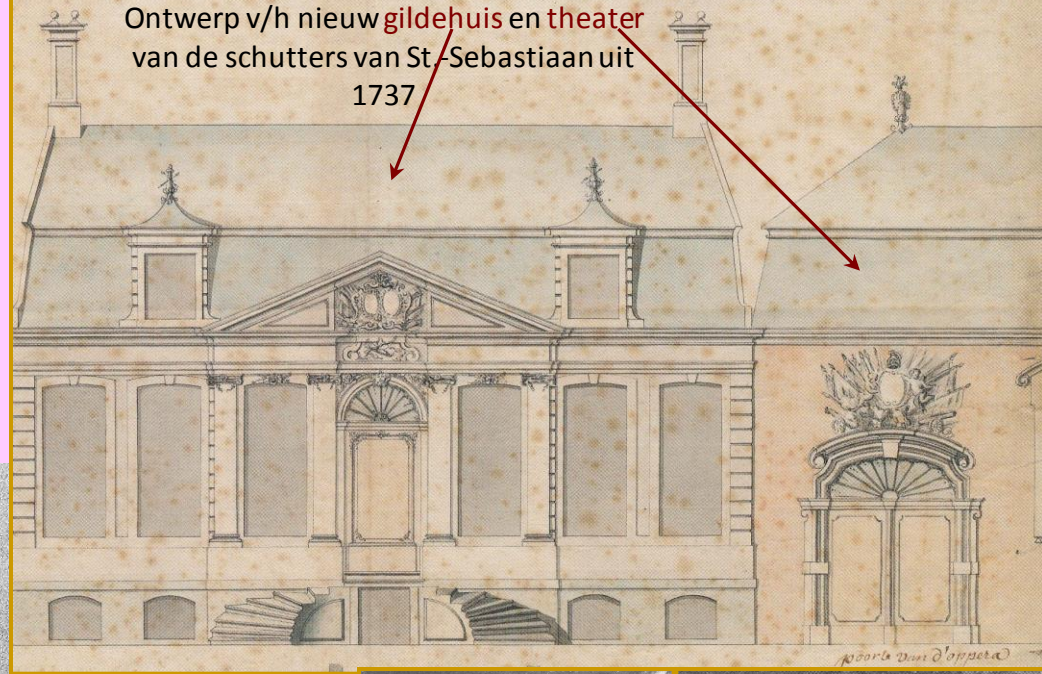
Rechtsonder - Anoniem schilderij uit de 18^e eeuw met een portret van een Koning v/d handboogschutters waarop het gildehuis achter de koning rechts duidelijk wordt weergegeven.

Het project werd in 1738 iets grootser uitgevoerd

jehan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

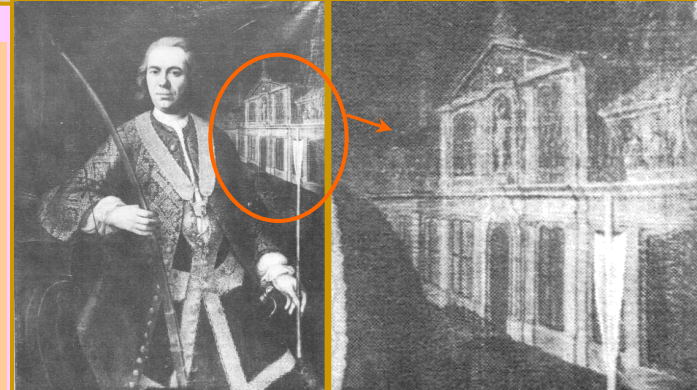

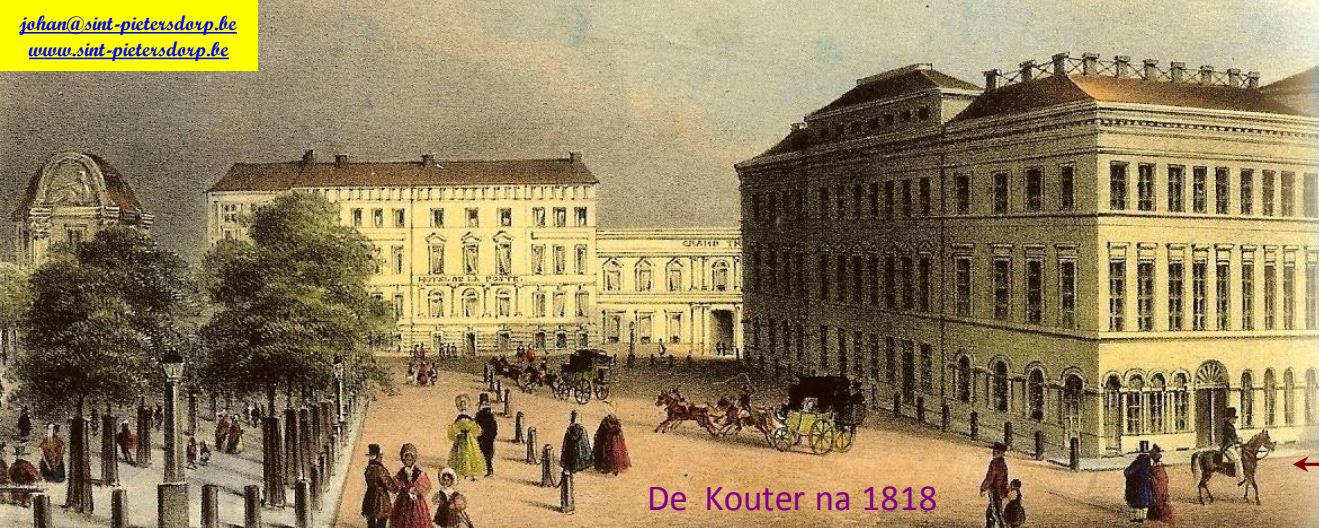
Ontwerp v/h nieuw **gildehuis** en **theater** van de schutters van St.-Sebastiaan uit 1737

Stel je voor dat daar nu op dezelfde plek een schrik van een appartementsblok staat.

Als dat geen geklunge is weet ik het ook niet meer.

De Kouter na 1818

In 1797 tijdens de Franse overheersing werden de gilden afgeschaft en de eigendommen van de **St-Sebastiaansgilde openbaar verkocht** aan de zoon Busso. Hij liet er het **Posthotel** bouwen tussen 1814 en 1818.

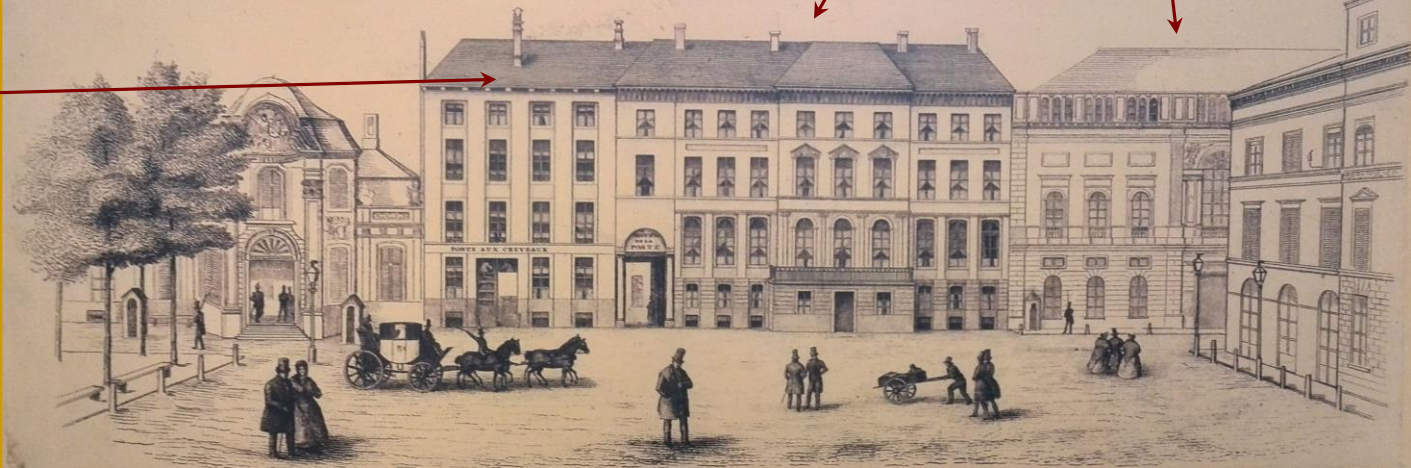
Van 1837 tot 1840, na het aanleggen v/d Schouwburgstraat, verrees het grootse huidige **operegebouw**.

← Zonnestraat

In 1783 koopt een zekere Busso de paardenstallen die gelegen waren tussen het Sint-Sebastiaanshof en de Hoofdwacht en gaat er de **Peirde-Posterijen** of de Poste aux chevaux uitbaten tot in 1849. De postkoetsen vervoerden naast post ook goederen en een beperkt aantal reizigers.

Na 1849 wordt het gebouw eigendom v/d maatschappij l'Union.

De Kouter na 1840

HÔTEL DE LA POSTE,

tenu par
AD. PAUW
N°25th Place d'Armes
Gand.

kept by
AD. PAUW
N°25th Place d'Armes,
Ghent.

2 Porseleinkaarten
medio 19e eeuw.

In aanloop naar de
Expo '13 werd het
Posthotel in 1908
door de stad volledig
vernieuwd en gemo-
derniseerd tot een
luxehotel.

Het uiterlijk aspect
van de façade bleef
op enkele details na
echter behouden, zie
hieronder.

HOTEL DE LA POSTE Place d'Armes, à Gand.

AD. PAUW.

HÔTEL DE LA POSTE.

PREMIER ORDRE.

Nouvellement reconstruit.

INSTALLATIONS MODERNES

Dernier Confort.

Agencours, Bains, Bureaux de Poste & Télégraphie.

Propriétaire **A. CLEMENT**

POST-HÔTEL.

EERSTE RANG

Geheel heropgebouwd

IEDER

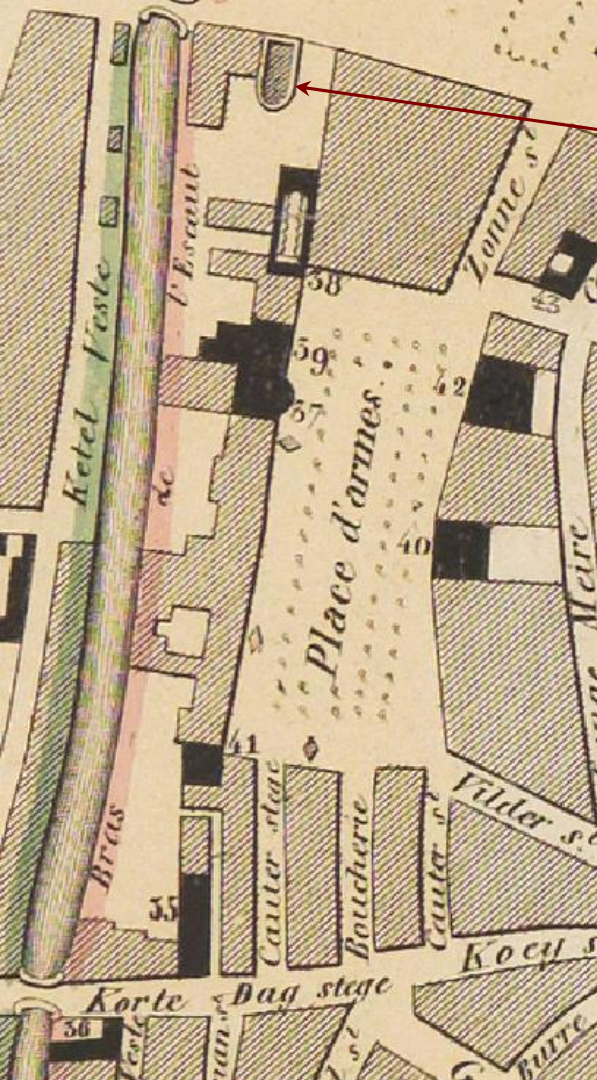
MODERN CONFORT.

Liften Baden Post en Telegraaf

Eigenaar **A. CLEMENT.**

RÉOUVERTURE MAI 1910

HEROPENING MEI 1910

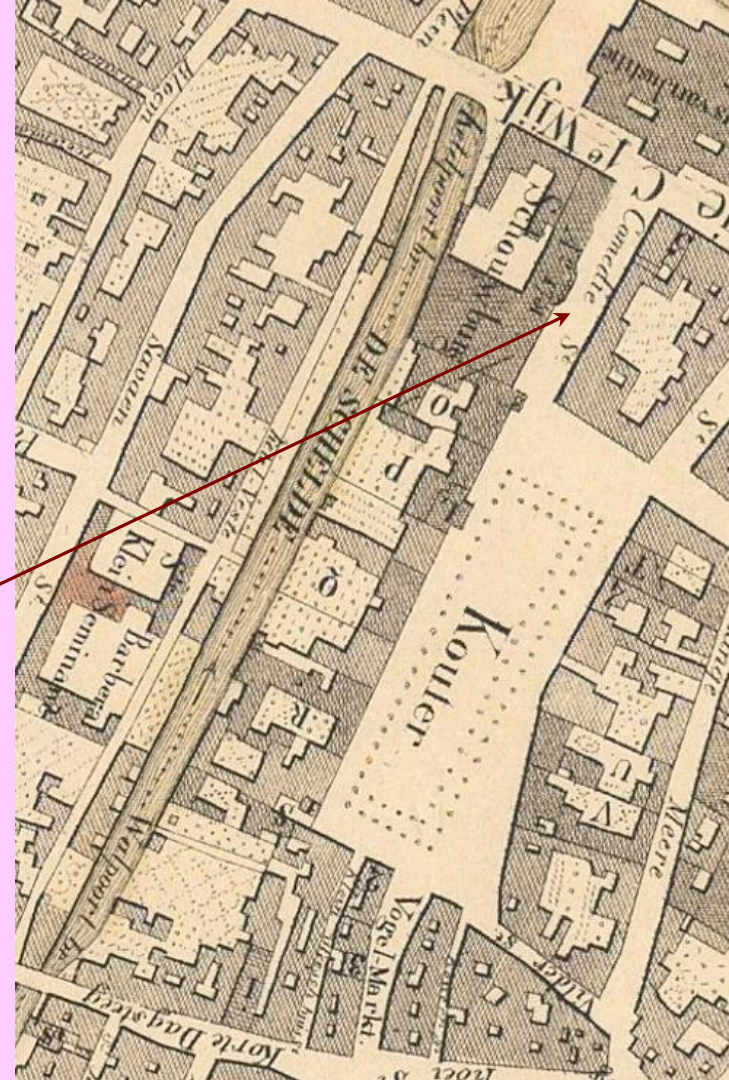
Plan 1829 Roothaese

- Kapel der Vrije Schippers
- 35. Klein Vleeshuis
- 36. Badhuis
- 37. Grote militaire wacht
- 38. Grote spektakelzaal
- 39. Paardenposterijen
- 40. Letterkundige Kring
- 41. Badhuis
- 42. Concordia
- 43. Douanebureel

Hier is de Schouwburgstraat reeds aangelegd. In die tijd noemde ze de Comediestraat

Plan 1841 Saurel

- Hoofdwacht L
- Posthotel O
- Paardenposterijen P
- Maatschappij Q
- Koninklijk hotel R
- Baden S
- Concordia sociëteit T
- Club sociëteit U
- Huis v/d Burgemeester V

Tijdens WO I logeerden in het Posthotel een tijdje Duitse stafofficieren tot er in 1916 een tyfusbesmetting uitbrak veroorzaakt door een Gents afwasmeisje dat in de keuken van het hotel werkte.

jehan@sint-pietersderp.be
www.sint-pietersderp.be

Het Posthotel uit 1818 naast de opera werd uiteindelijk **afgebroken** in 1968 en op deze plaats kwam dit groot afschuwelijk appartementsblok op bovenstaande foto, aanvankelijk met de kantoren v/d “Bank van Parijs en de Nederlanden.” Van 1980 tot 1992 was er de stedelijke openbare bibliotheek nadat deze het Baudeloklooster aan de Ottogracht had verlaten. Heden is er een **Standaard Boekhandel** gevestigd.

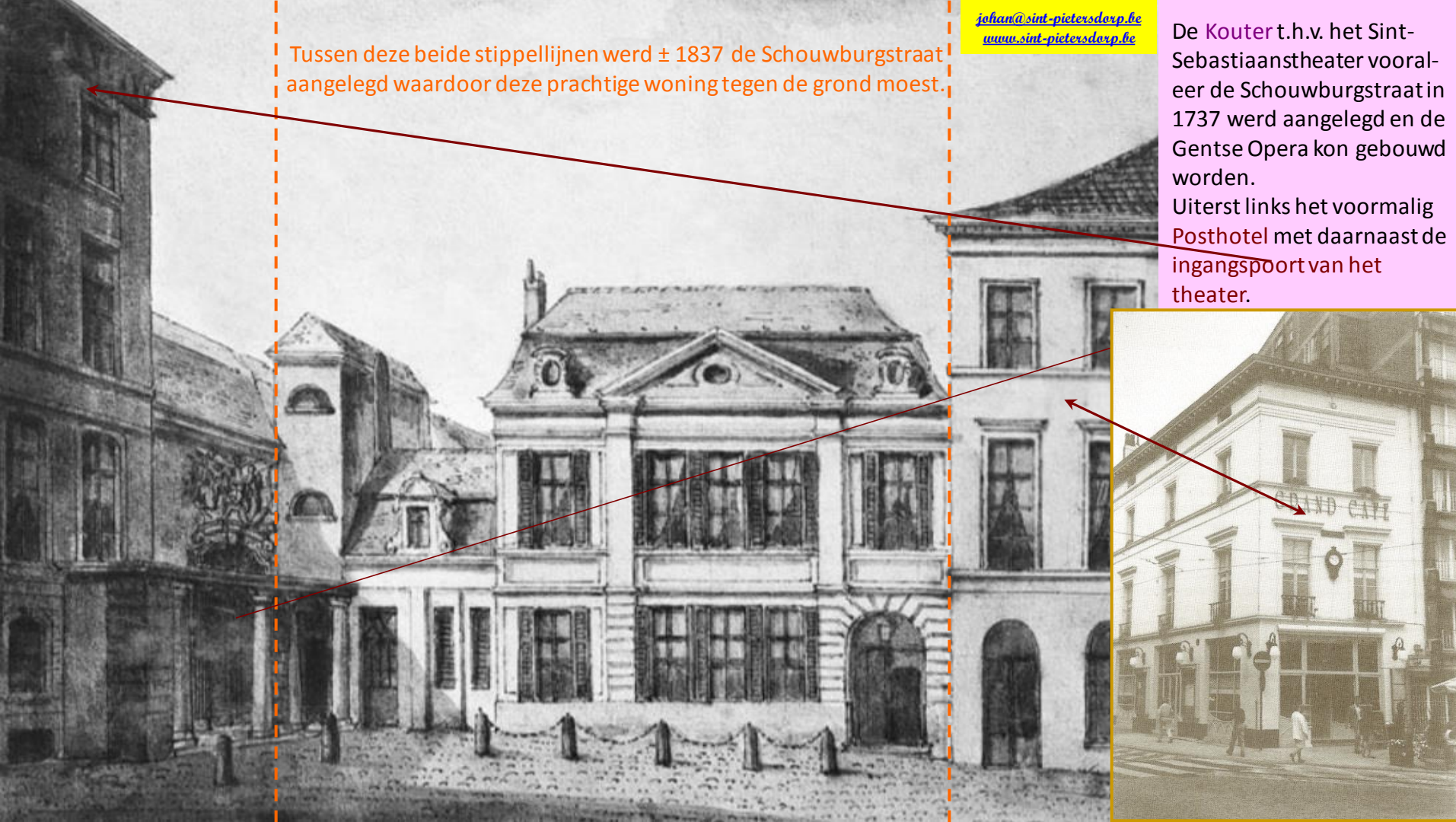

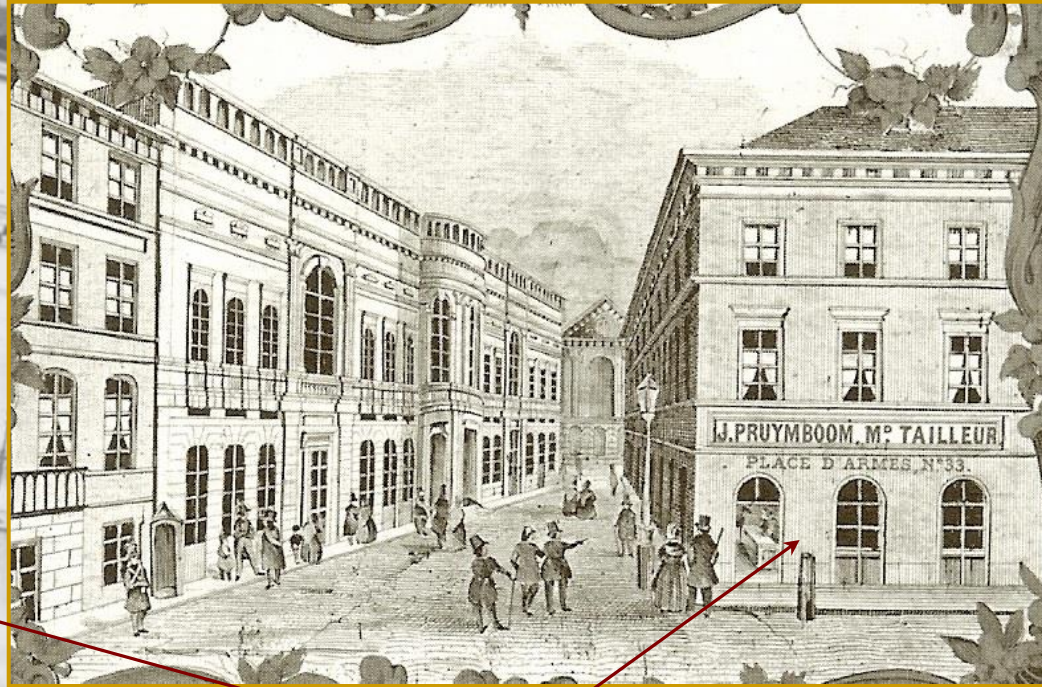
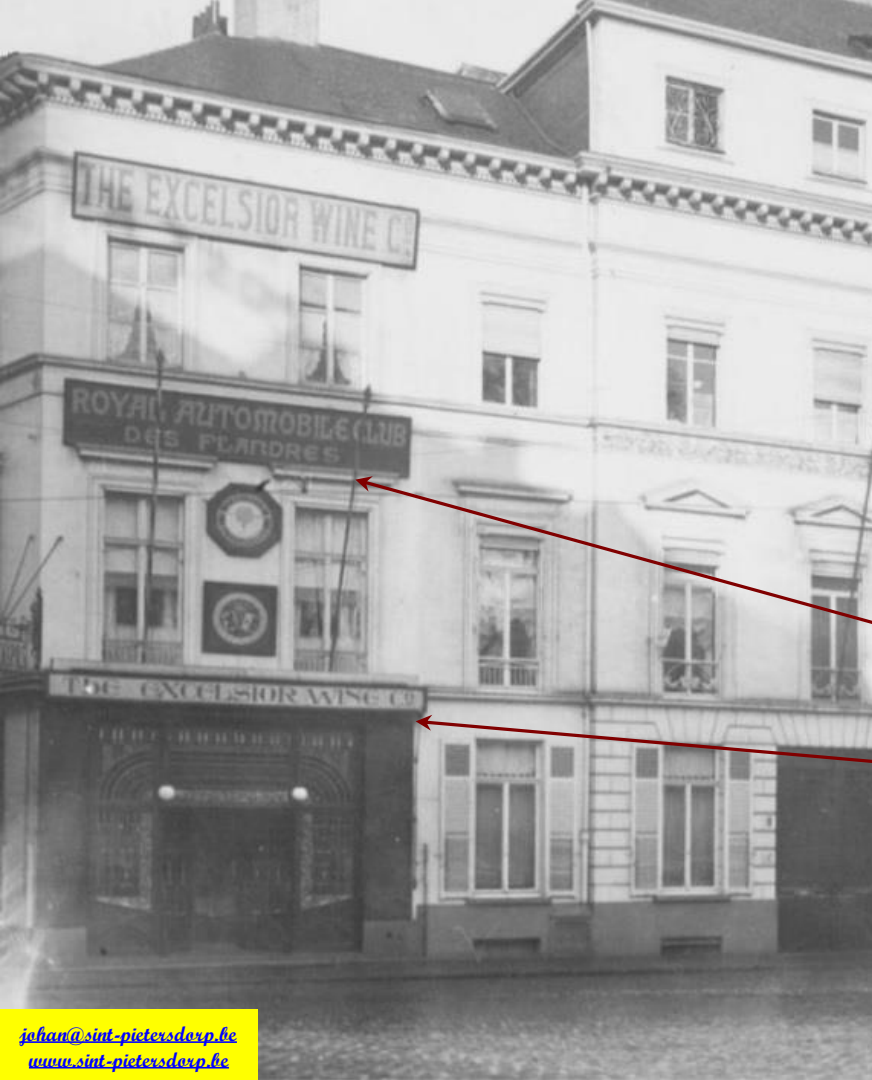
johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Tussen deze beide stippellijnen werd ± 1837 de Schouwburgstraat
aangelegd waardoor deze prachtige woning tegen de grond moest.

De Kouter t.h.v. het Sint-Sebastiaantheater vooral-
eer de Schouwburgstraat in
1737 werd aangelegd en de
Gentse Opera kon gebouwd
worden.
Uiterst links het voormalig
Posthotel met daarnaast de
ingangspoort van het
theater.

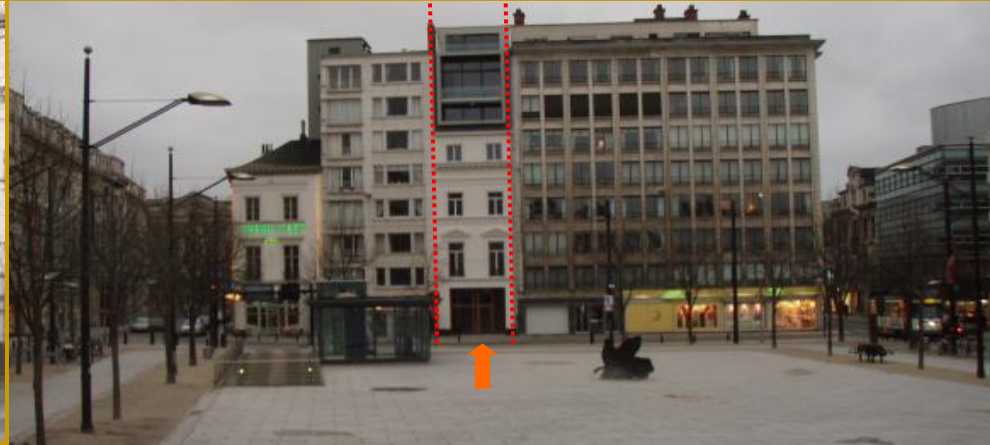
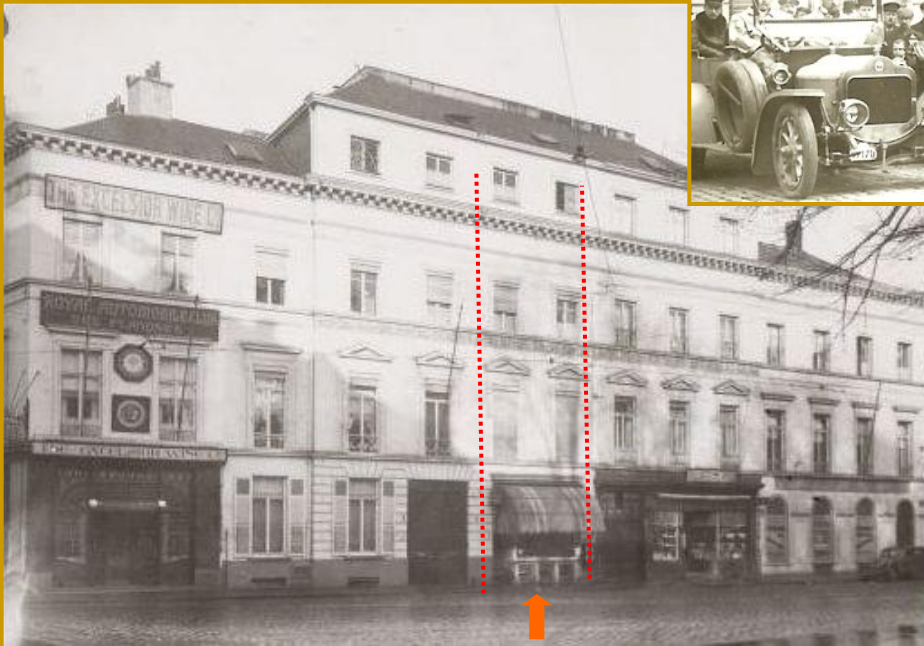
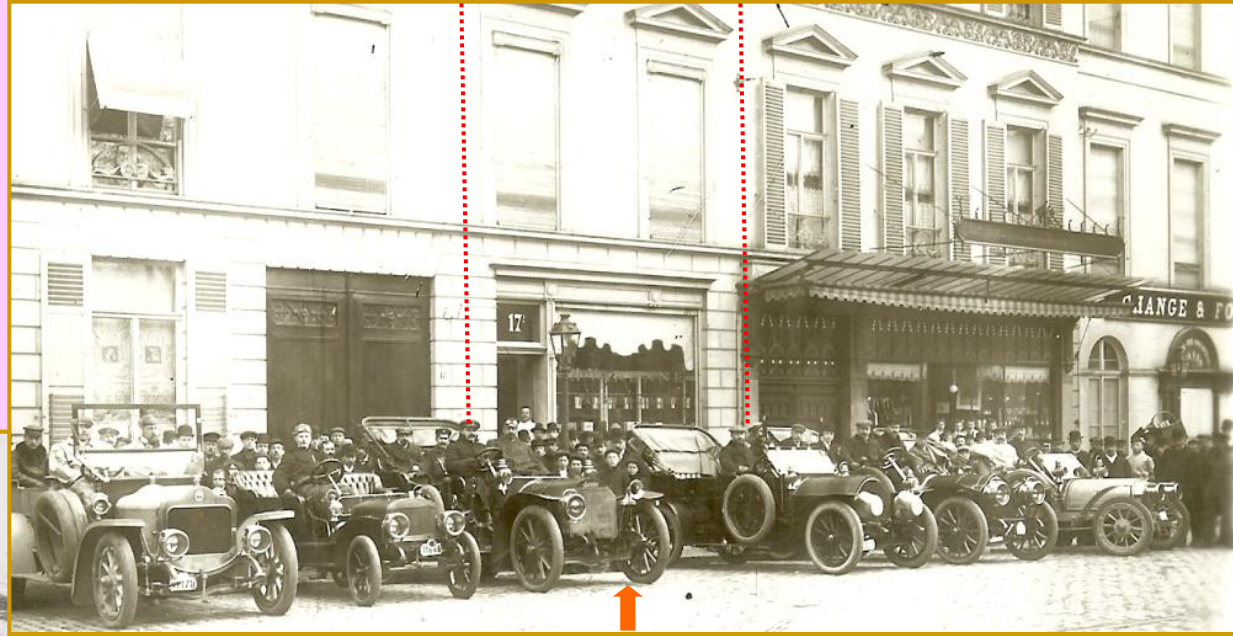
Schouwburgstraat, het hoekhuis rechts staat er nog steeds, zij het toch ietwat gewijzigd op de benedenverdieping. In plaats v/d 3 traveeën ingenomen door de ~~kleermaker~~ resten er slechts 2. Bekijk de oude foto links. Dit deel van het oorspronkelijk grotere geheel bestond uit 3 traveeën, terwijl de **wijnhandel** en de **autobielielclub** (zie vlg. dia) 2 traveeën in gebruik hadden. De 3^e travee zal waarschijnlijk behoord hebben bij de middenbouw vermits dat die afgebroken werd. Maar het kan ook zijn dat dit 3^e travee verkocht werd aan het grotere geheel van de middenbouw. In het verleden werden woningen soms verder opgedeeld. In mijn buurt was er ook een winkel en had men een opening gemaakt tussen de 2 huizen. Toen het verkocht werd het gat terug dichtgemetseld.

De Kouter komt van het Latijn "cultura". Dit is een vruchtbaar stuk land dat wat hoger gelegen is. De Kouter werd pas in de 13^e eeuw bebouwd. We kennen de Kouter van de bloemenmarkt maar in het verleden zijn er nog andere geweest zoals een konijnenmarkt, aardappelmarkt, 3 dagen een paardenmarkt, een zomermarkt (welke goederen er werden verkocht wist men niet) en een **Oude Vrijstermarkt** (hoeft geen uitleg).

Het enige huis waarvan de gevel nog de kenmerken vertoont van het groter geheel uit de voltooid verleden tijd. Let hiebij ook op de bovenkant!

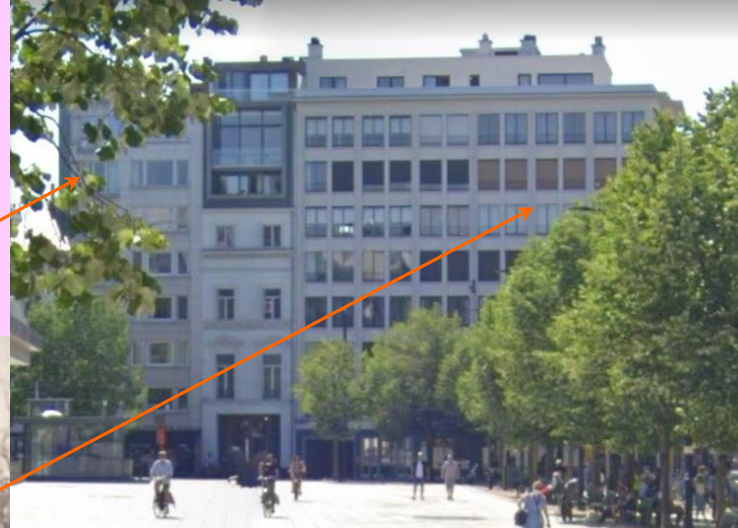
**De automobiëlclub
klaar voor een ritje**

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Ook wat betreft de aanleg der kasseien is er in 100 jaar veel veranderd.

De westelijke gevelrij v/d Kouter, veel veranderd sedert 1914-'18.

Kunstgalerie Jordaens op de hoek v/d Zonnestraat... wie heeft deze nog gekend?

Op beide foto's is er reeds sprake van een totale uitverkoop. Jaartal?

Een winkel van Premaman zal er in de plaats komen

Kunstgalerie
Jordaens
Kouter 17
Gent

8 tot 21 november 1952

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Afbraak door de firma Van Kerkhove & Gilson volgt in 1970.

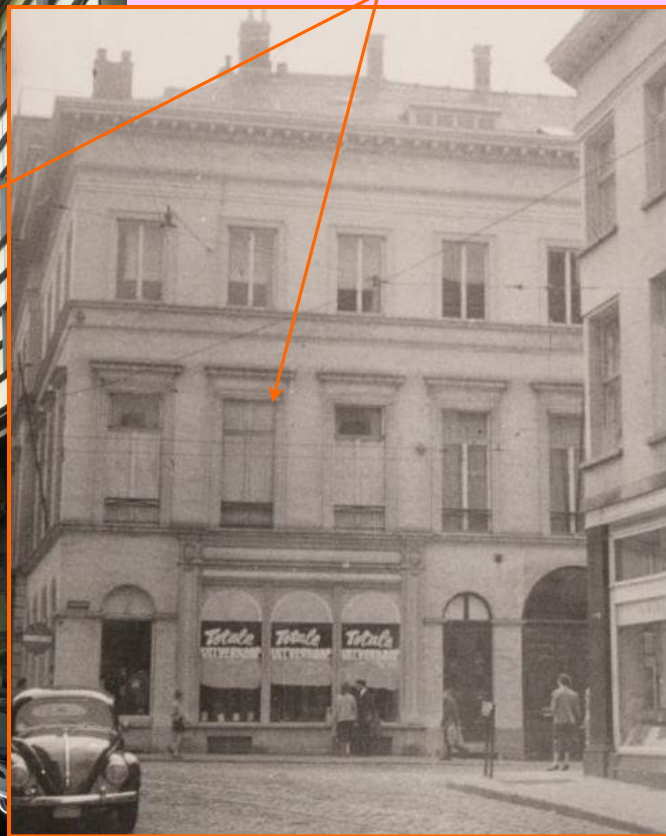
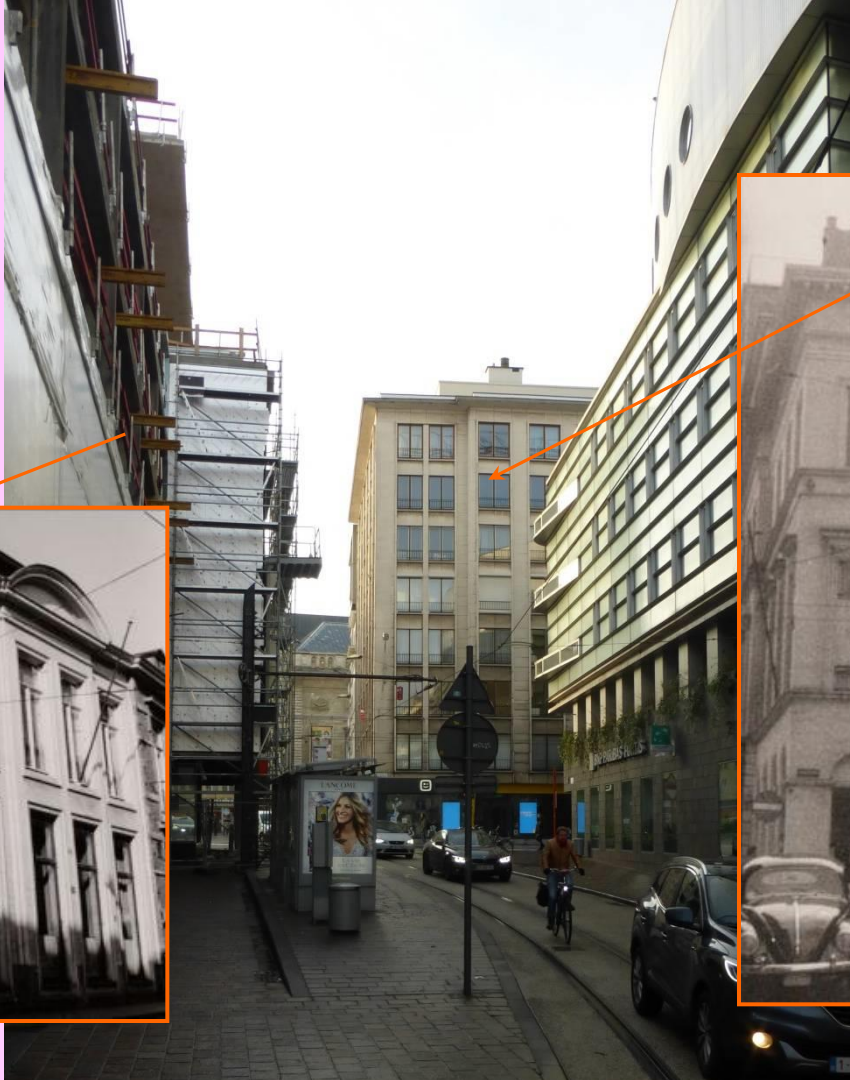

Niks meer te herkennen. En er zou nòg een foto moeten bij staan, wegens nog een andere gedeeltelijke afbraak van burelen op de Kouter.

Hoek Zonnestraat - Kouter
gezien vanaf de Korte Meer.
Afgebroken in 1969-1970.

Hoek Korte Meer - Kouter

Change & Fonds (Pu)blis De Clerc(q), Kouter 17 in 1900 of 20 in 1913

Toch een eindje getwijfeld of dit wel de hoek Kouter - Korte Meer - Zonnestraat is, tot ik verschillende foto's naast elkaar bracht en wat research gedaan had.

La Concorde

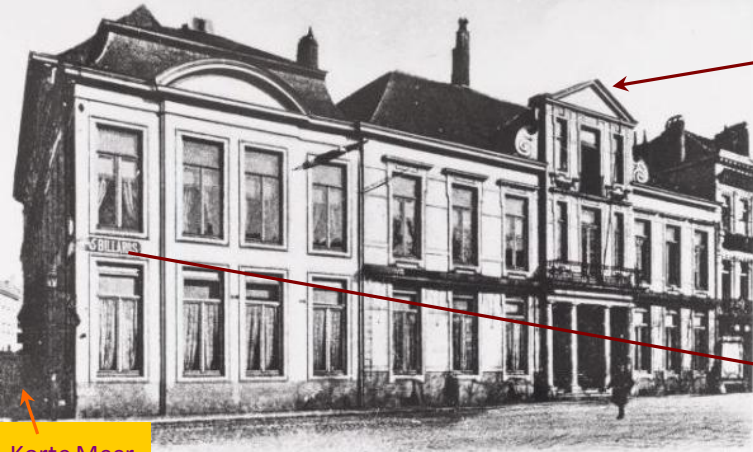
Er lag maar 1 spoor en dit kwam van de Veldstraat naar hier via de Zonnestraat.

Enige nog **herkenbare**
gevel aan het fronton.

Zo zag het eerste deel aan de noordzijde v/d Kouter er uit begin 1900, heden quasi onherkenbaar. De **witte poort** was vroeger een doorgang naar de Lange Meer (nu Universiteitstraat) ...

Korte Meer

De 'Concorde'
destijds een
belangrijke
ontmoetingsplaats
en natuurlijk ook
een politiek
trefpunt.

Biljarts

Cigaren

De Duitse militaire overheid
voert de identiteitskaart
met foto in. Belgen zijn
verplicht de kaart bij zich te
dragen. Vanaf 1916 wordt
iedereen verplicht er een te
laten maken.

De **Pass-Zentrale** bevond
zich in de 'Concorde'.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

La Concorde ingehuldigd in 1826 naar het ontwerp v/d Gentse stadsarchitect **Louis Roelandt**. Vele fantasietjes zijn echter niet verwezenlijkt. Het gebouw werd in 1969-'70 afgebroken voor kantoorgebouwen.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

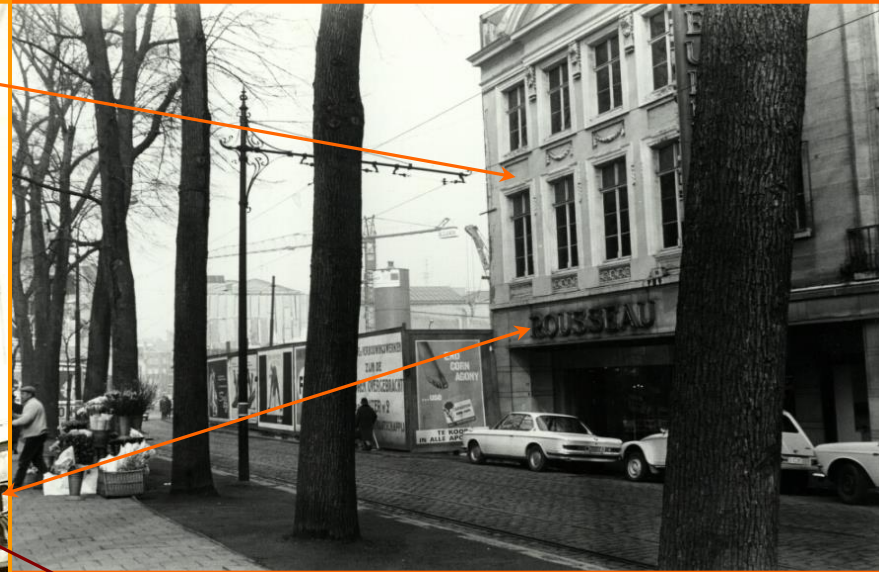
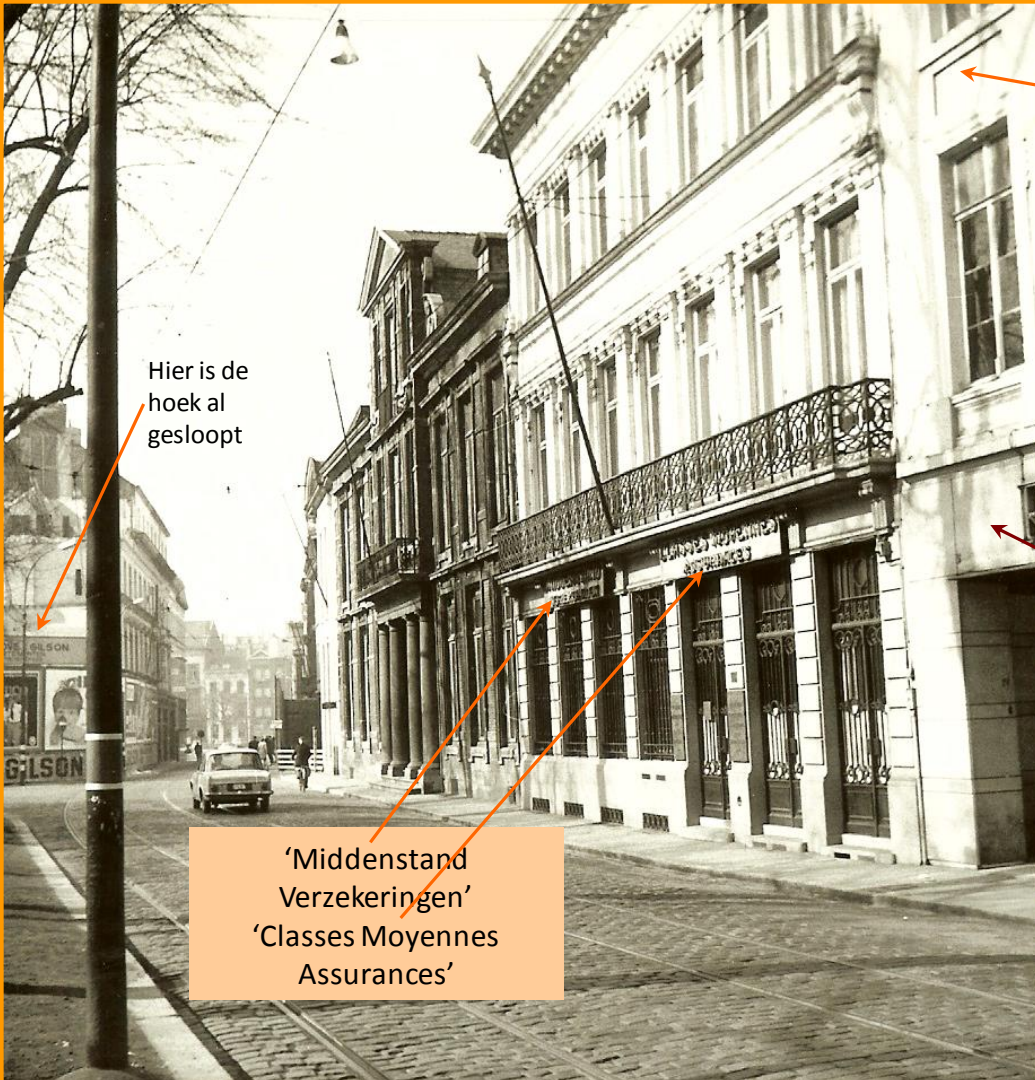
Zoals je wel weet was er een grote groep mensen ontevreden met de scheiding der Nederlanden (men verloor grote afzetgebieden, denk bvb. aan Nederlands Indië, nu Indonesië). Deze mensen, de **Oranjegezinden** zochten elkaar op in dit gebouw, de Concorde. Na 1839 toen het vredesverdrag met Nederland was getekend nam de spanning iets af maar in vele harten bleef de aanhang niet weg.

Bijna **150** jaar stond dit gekende huis op de Kouter. Nu is het al de 2^e keer dat men sinds de afbraak ervan gigantisch verbouwd, en dit **na nog geen 50** jaar.

Alles wordt steeds duurder. En jouw loon? Straks is Gent enkel voor de rijken!

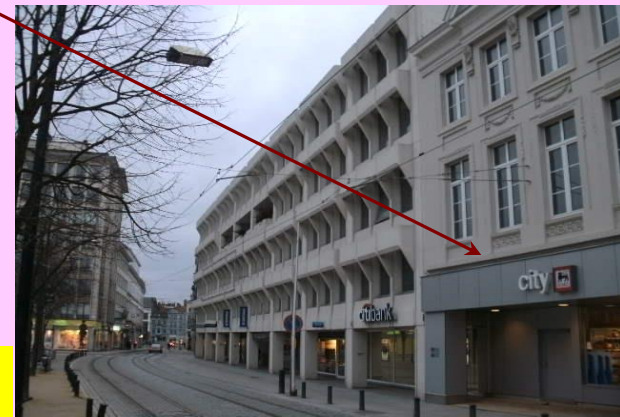

De Concorde werd afgebroken na 150 jaar en een goeie 40 jaar daarna opnieuw. Ook de achterliggende gebouwen waren hetzelfde lot beschoren.

Toestand in 1970.

Gelukkig heeft men **dit gebouw** nog niet afgebroken, zo kunnen we nog oude foto's herkennen.

Vlg. dia

Stap voor stap is de Kouter veranderd en schiet er bijna niks meer over van de tijd van toen.

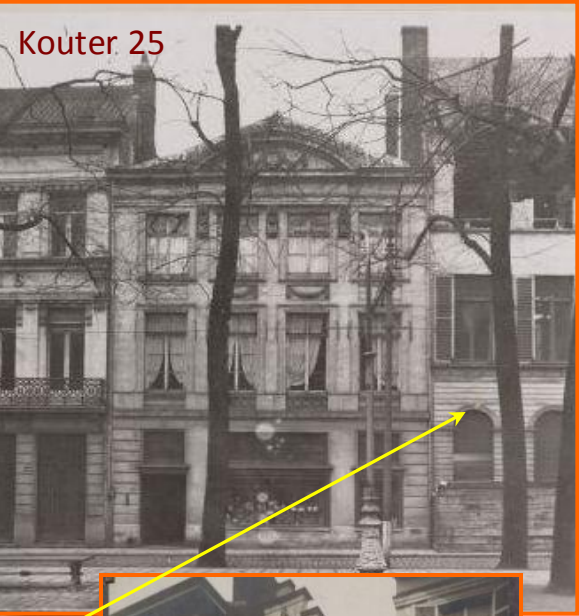
Huizen naast de Concorde uit 1900

Met het slopen van het huis met trapgevel bouwde men het voorliggende gebouw met balkon verder uit in dezelfde stijl.

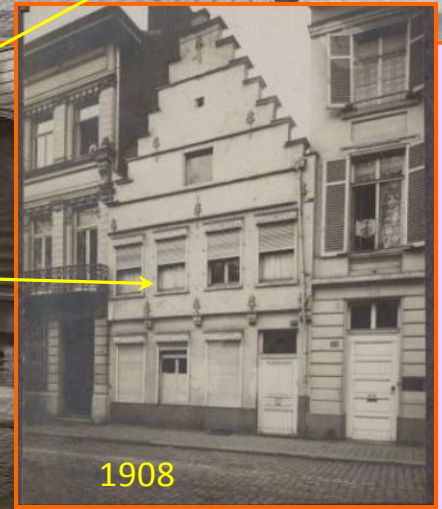

1929

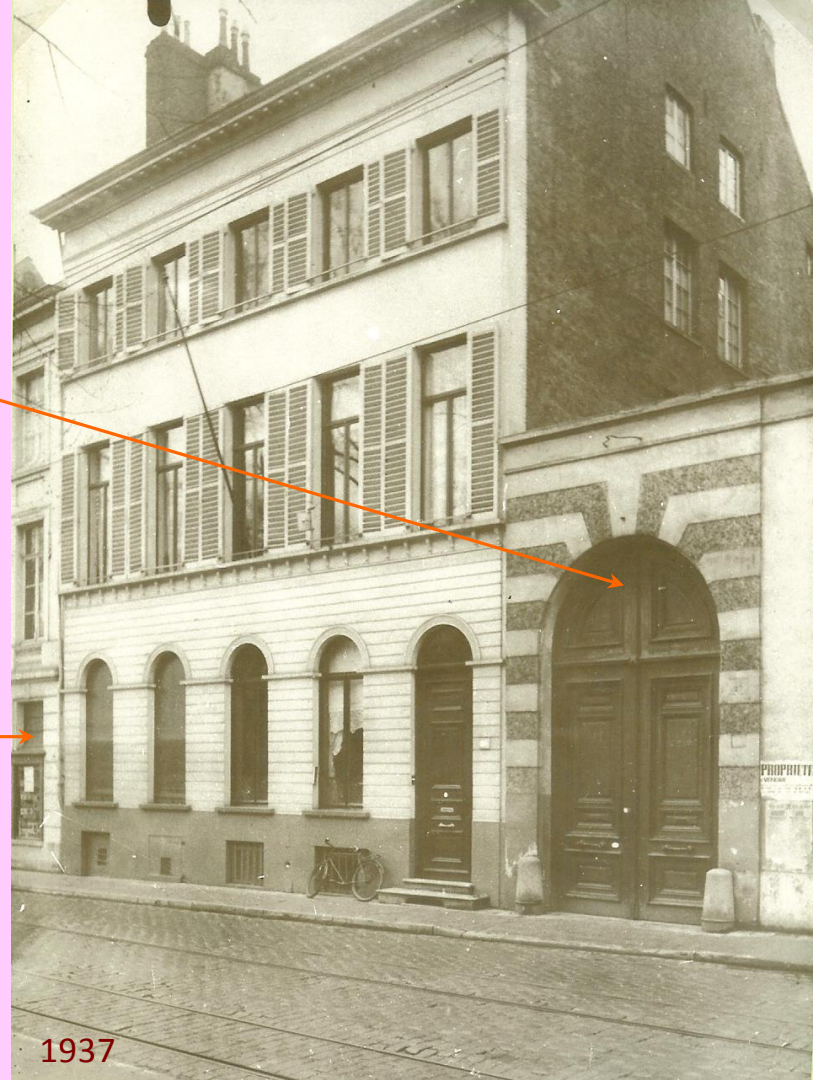
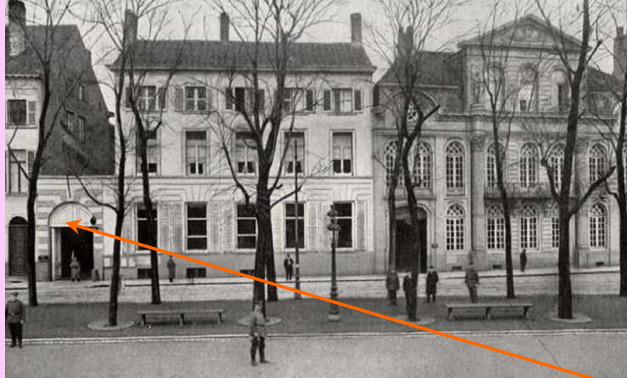
johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Kouter 25

1908

1937

1619-179

Kopergravure anno 1635

Jezuïtenkerk
Volderstraat

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

St.-Niklaaskerk

Belfort

St.-Baafs

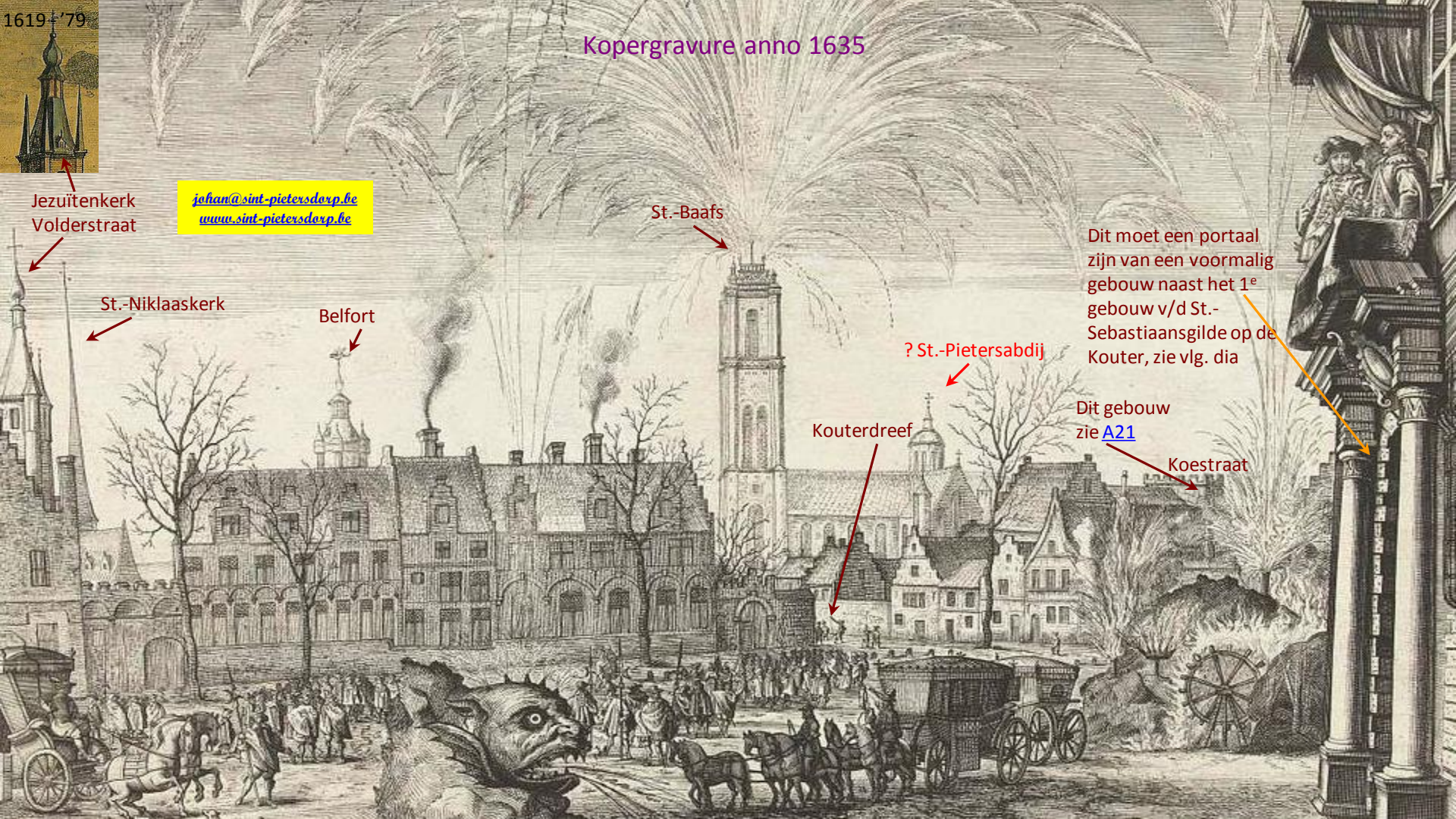
? St.-Pietersabdij

Kouterdreef

Dit moet een portaal
zijn van een voormalig
gebouw naast het 1^e
gebouw v/d St.-
Sebastiaansgilde op de
Kouter, zie vlg. dia

Dit gebouw
zie [A21](#)

Koestraat

De rechterzijde geeft ons een idee van de gevels ter hoogte v/d 2^e helft van de noordkant v/d Kouter

Het gebouw met balkon
v/d vorige dia

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

1763

De Kouter heden. Mensen van 100 jaar geleden zullen hun huis helaas niet meer terugvinden. Nu zie ik dat de naastliggende woningen ook aan verbouwing toe zijn. Gelukkig is deze **bouw op vele prenten nog herkenbaar.**

Vorige dia

johan@sint-pietersdexp.be
www.sint-pietersdexp.be

De kiosk werd ingehuldigd in mei 1879 en is maar 1 maal verwijderd geweest van zijn plaats om de Kouterparking te kunnen aanleggen. Ontworpen door de stadsarchitect Pauli.

Wat lees ik hier! Op het jaarlijks bal op de Kouter gedurende de Gentse feesten was iedereen welkom. Maar men vergat erbij te vertellen dat de burgerij uit de bol mocht gaan **op het geplaveide gedeelte** en het werkvolk zich mocht uitleven op klompen **in het zand** tijdens het Kloefkensbal. De Kouter was nog altijd een openbaar domein! Ik vraag me af wanneer ze deze **apartheid** hebben afgeschaft.

Einde A18.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Zie verder A19 voor het vervolg van de Kouter, -dreef & de Universiteitstraat.

Geef deze website door aan vrienden met E23 erbij zodat
zij onmiddellijk hun keuze kunnen maken. Je gaat er hen en
ons ook veel plezier mee doen!

